

R E G É L Ő.

PESTEN vasárnap december 14^{kén} 1834.

Megjelen társával együtt hetenként kétszer vasárnap és csütörtökön. Fél évi díjja helyben képekkel 5 ft. borítéktalanul; postán 6 ft. pengőben, képek nélkül egy ezüstforinttal olcsóbb. Buda-pestiek évnegyedenként is válthatnak példányt. A' folyóiratnak egyes száma 24 kr; egyes kép 12 kr. p. p.

TÖRTÉNET ÉS ELBESZÉLLÉS.

Egy vonás Kun László idejéből. *(Folytatás.)*

Halotti csend fogta fel az alkonyat lármáját. A' várnak ablakai halaványon pislogtak a' homályban, 's mint sir, néma volt köre. Tarczy már felért a' várhegyre — 's a' magoson idvességét gondolá elérhetni. Zárva volt már minden, és ő kétes viharok közt nyult a' haranghoz, mellynek kongására lámpát tartva kezében lépett-ki egy öreg, haja fehér mint hó, 's képére lelkének békétlensége volt nyomva. Gyorsan suhant melléje Tarczy, 's kezét lágyan szoritva mondá — „Miklós! — Az öreg fontolólág nézte egy ideig jövevényét a' lámpa halavány világánál, midőn végre hirtelen felindulva kiálta — „Istenem!“ — 's lámpáját elejtve borult Tarczy keblére. Ez — a' Tarczy háznak régi hiv embere — karjain hordozá egykor Lajost — ez volt neve az érkezettnek — ki utóbb serdülvén a' fegyver-forgatásban is általa gyakoroltaték. Most a' várnak nagyja. Hevesen szoritá Tarczy az ellágyult öregnek kezét, kinek szemeiből a' viszontlátás égi örömei könyeket gördítének alá. — „Hát anyám, 's Manczi?“ — kérdé Tarczy az elfogódottól — „Jér! vezess karjaikba, hogy boldogságom felsőbb egére jutván imádhassam e' szent napot, melly vizsályaim után ismét körükbe vezérlett.“ — Soká tétovázott az öreg, 's mint a' harmat gyöngyei a' lengő szél fuvalmára, arczáról úgy repült-le az öröm e' kérdésre. — „Anyád nincs többé — szölla látszató megkeményedéssel — szelid lelke visszatért az égbe, honnét eredt, 's hol téged is a' köz hir már régen lenni gyanita. Manczi él! de könnyei ennek is leidezték már az irgalmat, és sirja szélén nyög epedve az alkony után, melly neki is végső leend.“ — Elhallgata itt kevéssé az öreg, 's kiapadt könnyeinek utósó csepje látszatott gördülni ősz

szakálára. Tarczy reszketett, és elfogódott szive keblét rendkívül feszíté. — „Holnap — mond tovább az öreg — szenteli az egyház Manczidat nőjévé Arbuczna a' hatalmas Kunnak, ki anyád halála után e' várnak, mátkádnak, és minden javaidnak erőhatalmú birtokosa.

Tarczyt megrázta a' vett értesítés. Keblét boszú-düh feszíté, 's karja rettenetesen nyílt-meg Manczija szabadtására. — „Nem! — kiálta — véremmel vívtam én ki őt magannak; vérrel adózzék, ki tőlem elragadni vakmerő lesz“ — 's dühének legirtóztatóbb kifakadtával rokant-fel a' várba.

Más napra Tarczy megérkezte után volt rendelve az öszvekelés szertartása. A' rettenetes lépés vissza idézte a' szűznek elrepült napjait, vissza Tarczy szerelmét, 's mindent, mi neki valaha kedves volt. Elrémülve rogyott a' jelennek örvényébe, 's boldog napjainak utósó sugara is helyzetése ridegén setétült-el, szívének minden ütése sugván, hogy a' multak örömeit semmi jövőendő többé felidézni nem fogja. A' leáldozott nappal hunyt-le reményének utósó sugara is. Mint lelke, szomorú volt az alkony is, mellynek szürkületjén kilopódzva a' várból végbucsút vett mindentől, mi szemébe akadt, 's mi őt elhunyt boldog napjaira emlékezteté. Ő volt, ki Tarczy előtt imént ellebbenvén panaszos bucsút zengett.

Árbucz menyegzői képzelgésekkel telve lépdelt fel alá szobájában mécese halavány világánál, és hatalmát forgatván agyában, leendő házassága benne egy új nagy nemzetségnek törzsökét fejté elébe, mert meghitije levén a' királynak szabadon csapongott a' táj nemeseire, kiket százados birtokaiktól megfosztva kénye szerint szélesíté telkeit. — Tarczyt a' boszú dühe ama pogánynak szobájába ragadá, 's — „e' kard válassza — dörgé bőszült hangon — tulajdonosát ezen helynek, mellynek engem ősi igazam, téged erő hatalmad tett urává.“ — Árbucz vad tekintetéből e' véletlen történet szikrákat lövelt-ki. Guny-mosolygva voná-kikardját hüvelyéből, érdemetlennek tartván megtámadóját a' viadalra. — De heves össze-ütközésükre szikrák repültek szét, és Árbuczna csapásait Tarczy bajnokul visszavervén dühét borzasztó fokra hevíté. Vidám alakkal mosolygott már a' győzelem angyala Tarczyra, 's éppen Árbucz vad szívének intézett vasát már is mélyébe döfni arányzá, midőn a' pogánynak ordítására szolgák rohantak-elő, kik Tar-

czyk hátul ragadva hirtelen megkapák. — Egy dőfés most — böge a' pogány — 's lelkedet pokolra küldhetném; de vakmerőséged czégéresb halált érdemel" — mond tovább Árbucz, 's azonnal a' vár-tömlöcz legsetétebb mélyére vetteté Tarczyt.

Manczit megedzé már a' bánatok súlya, és szivesokkal érzéketlenebb volt, hogysesm azt a' sors legdurvább csapása is jelen helyzetében ellágyithatta volna. — De bár keményedett volna jéggé, hogy fagyában szét-repedve aludt volna el élet-világa, mi előtt Tarczy megjötte tudtára esett. Bánatos merülés fogta-el agyát, jövendője ridegén káprázva ült szobájában, midőn Árbucz belépett hozzá. A' pogánynak megháborodott volt arc-vonása, és vad tekintetéből valami gyilkos szándéknak borzasztó nyomai látszattak. Hangosan lépdelt egy ideig; végre elmerüléséből feleszmélvén Manczihoz fordult, ki tőle, mint az éj legborzasztóbb rémjétől, vissza ijedve, szobájának legtávolabb szugolyába vonult. Itt guny-kaczajjal beszélle-el Árbucz a' szüznek Tarczy megjövetelét, 's általa történt megtámadtatását, — de egyszersmind, hogy holnapi menyegzője annál jelesebb legyen, az őt orozva megtámadónak leendő kinos megölettetését lakodalmi mulatságul határoza. — A' szerető szív, bár mi teher nyomja is, mig az csak ön magát érdekl, csüggedés nélkül szálhat sorsa ellenébe: de ha azt, ki tárgya, 's léte szebb örömeinek, veszni, és pedig ő érette veszni látja, akkor roskadni kénytelen súlya alatt, bár lelke még olly erős 's kész volna is megvívni a' szörnyeteggel. — Így Manczi is, ki rég elhunytnek vélt kedvesét vizatérni hallá, de csak azért, hogy végleheletét is az ő megszabadítására áldozza, hosszú ájulásba dülve rogyott a' pogánynak lábaihoz, ki a' történetre meredt szemmel sülyedt nyomába.

A' reggel szép lön. A' szüznek napjai közt ez vala legjelesb, melly jövendőjét határozva, alkonya boldog életet, vagy halált hozand. Tarczy megjötte megdicsőült elszánással varázslá őt feléledt szerelme világába, melly neki a' távulból idvességi fényben mosolygott. A' menyegzői pompás készület öröm-zajt gerjeszte az udvariakban, kiki bámulván a' szüznek nyugtát, melly benne is öröm-szokrat lobbantott. — Manczi mind inkább csenedesebb lett, és sovárgó lelke, melly megfordult körülményeiben egyetlenét még egyszer látni ohajtá, hála-ömlendezéssel dült a' teljesülés

ölébe, mi őt az öreg Miklós segedelmével céljához is vezérlé. Tarczy nehéz vasakkal volt lebilincselve mély tömlöczének egyik sarkába, mellynek éjét egy halaványan pislogó mécs szürkíté-meg. Ezt még borzasztóbbá tette egy csont-váz, melly Tarczynak átellenében álló oszlopnak békójiban elaszván, töredezve állott még rémitő helyében. Maradványa lehetett ez valamely nemes Magyarnak, ki ősz igazainak, 's kedveseinek védelmezése közt legyőzöttetvén, a' durva pogány hatalmába került, 's vett sebei tömlöczének éjében meríték őt az örök álomba, mellyből felébredni többé nem tudott.

Manczi menyasszonyi fényben lépett a' tömlöcz üregébe, mellynek kormos falai, 's a' csont-váz, a' lámpa halavány világánál, rémitő formákat játszva, tetemeit jégborzadással futák keresztül. Álom nyomá-el ekkor Tarczyt, ki megnehezült sorsának súlya alatt ellankadván édesen pihent a' jótévő természet ölében. De csak hamar tűnt-el ez is. Békétlen lelke háborodott vonásokban nyomult arczára, 's — „megállj! — Manczi enyim“ — kábult vonaglás közt kiálta, és izzadva riadt fel nehéz álmából. — „Tied!“ — sohajta Manczi, 's Tarczynak megnyilt karjaiba dült, ki benne mennyből leszállott vigasztaló angyalát gondolá szemlélhetni. De a' sziv, melly keblén olly tiszta hévvel dobogott, első ütésekor vissza hangzott, 's egymást megismervén a' viszonzlátás égi örömei kiragadák őket a' por-világból, felejtve az örvényt, mellybe szép reményű csillagjok örökre leáldozott.

Az összekelés órája megjött, 's Árbucz nemzeti diszköntösében ment menyasszonyáért. De ez eltűnt, 's hova? — a' várban róla senki se tudá. Árbucz dühe a' legirtóztatóbb volt. Meggyaláztatása annál mélyebben hatott vad keblére, mennél jobban égett az a' szüz iránt, most pedig pokol-lángjától hevülve változott a' boszúállás borzasztó műhelyévé. Nem kételkedett, hogy Tarczy lehetett e' történet eszköze, kit Manczi megszabadítván vele szerelme egeről eltűnt. Egy pillantat alatt tehát számtalan lovagok repültek szét a' határ minden széleire a' szökevények elfogatása végett, maga pedig bősziült indulattal tört a' tömlöcz felé, hogy tulajdon szemével tapasztalná a' megszabadulhatás lehetőségét. Hangos lépése visszaverődött a' tömlöcz sikáto-rain, 's borzasztón tévedezett szerte a' mély üreg setét

éjébe. Rémülve riadt-fel a' boldog merülésbe szenderült pár a' pogánynak berohanásán, kinek szemei vad szikrákat löveltek szét a' jelenetnek látásán. — „Hah! — gyalázatos! — ordítá bősziült hangon 's gyilkos boszúval rántá-el a' szüzet Tarczy kebléről, kinek utána kinyult karjait durva vasának súlya ragadá vissza. *(Végzet következik.)*

ORSZÁGISMERTETÉS.

Tsarskoe - Selo i kertek.

Tsarskoe-Selo, az orosz czárnak mulató kastélya, melly Pétervártól három mértföldnyire esik, 1744-ben épült Rastlery grófnak terve (plánuma) szerint. Felesleges pompa pazéroltaték! reá; a' fedél és kastély párkánykarimáji (Karnies) megaranyoztattak; a' szem annyira káprázott rajta, hogy a' francia követ azt kérdezé Erzsébet czárnétól, hol volna tokja ezen drága ékességnek. Kevés év mulva azonban ezen aranyozatnak egy része elrontatott, 's II-dik Katalin a' kastély fedelét zöldre festette, valamint orosz országban a' házfedelek nagyobb része szokott lenni. Némelly nyereség-vadászok 250,000 frankot ajánlottak a' még hátra levő arany leszedhétési engedelemért; de Katalin azt felelé, hogy ő nem szokta eladni régi holmijait. Minekelőtte a' palotához érne az ember, balra egy kis chinai falut vehet észre; itt tartozkodtak Katalin udvari emberei, midőn Tsarskoe-Seloban mulatott; most bizonyos inneplések alatt a' diplomaticai karnak lakásául szolgál. Jobbra a' kert vagon, mellyet az ország-uttól széles csatorna választ-el; a' korábbi francia kertalkatok (Anlage) Katalin alatt tűntek-el, azonban a' kastély előtti egyenes fasorok (Allée) meghagyattak, mellyek az épület felséges alakjához nagyon illenek. Mi előtt a' berekbe (Park) lép az ember, a' palota mellett Camerone által építettett gyönyörű jóniai oszlopzatot (colonnade) csudálhatja. Az izlés és csinoságnak ezen remekműve felett függő kertek terület-el, 's azt virágokkal koszorúzzák körül. Az oszlop közé Katalin minden országok és századok nagy képviselőjinek mellszobrait állittatá-fel; itt sétált fel 's alá ezen rendkívüles asszonyosság a' hosszas nyári estvék alatt Európára függesztvén szemeit, mellynek hódolásai reá nézve megkivántató szükségek valának.

A' parkban mindenféle építményi próbák vannak szerte szórva; a' tó mellett a' hadi tanács épületére akad az ember, hol télen által az aranyos bárkák tartatnak, mellyek különben a' tón usznak, 's hol a' hatyúk, és réczék menedékre találnak. A' tó közepén van egy concert-szála, melly Erzsébet czárné alatt épült; ehhez közel a' hullámok alól egy gránitszikla emelkedik-fel, mellyet II-dik Katalin Orloff Eleknek, a' tschesmei győztesnek, emlékezetére állíttatott; a' talapzaton (pedestal) domború faragások (bas-reliefs) látszatnak, mellyek a' török flotta elézését ábrázolják; az oszlop csúcsán pedig menykövet sujtó sas terjeszti ki szárnyait; mert Orloff orosz nyelven sást jelent. Ezen oszlop, és a' kahu li ütközet emlékezetére állított obelisk az Oroszok vad ellenségeiknek számos megverettésöket említik. Nem emlékeztetnek-e görög országra ezen oszlop-folyosók, és szobrok, mellyekkel e' kerteket Paros szigete diszesíté? (*Végzet következik.*)

J E L E S M O N D Á S.

I fiúság tünése.

Barátom! futva fut éltünk szebb szakasza,
Csak kórókat hagy majd örömnök tavasza,
'S ama koszorúból, mellyet ifjúságunk
Készített, minden nap kihull egy virágunk.

Kis János.

Emberi nyereség.

Kétes harcok után az az ember főnyeresége,
Hogy szük léte körén türni 's felejtni tanul.
Kisfaludy Kár. után közli S. Karolina.

Élet képe Fáyból. Semmi se vonz minket inkább egymáshoz, mint rokonság gondolkozásban és kedvtelésben-

Természetünk (minthogy önszeretet játszodtat minket) magunk gondolkozását tartani legjobbnak, ezt fogni-fel mustrául, 's nem javalni a' különbözőket.

Roglatiezaról Bácsból.

Gnomák. Legigazabb bíró a' lélek-ismeret; mert ez igaztalanul senkit sem ítél. Az erényes embertől el nem csikarja az érdem-koszorút; de a' vétkezt kárhoztatja, 's bünhödni engedi.

A' tudomány olly ruha, mellyet mindig viselünk, még se szagathatunk-el.

P. Szőkedencsről.

K Ö L T É S Z E T.

C e c i l i á h o z.

nov. 22-kén 1834.

Gyermek valék 's szerettem,	Feléd nyulok karommal,
Téged szerettelek ;	Feléd ver a' kebel,
De néma volt a' gyermek,	'S mindennap uj szerelmet,
'S meg nem neveztelek.	'S uj vágyakat nevel,
Olly édes volt, olly édes!	A' vágy dallá lesz ismét,
A' néma szerelem,	Mint hajdan, ajkamon ;
'S e' néma szent szerelmet	De ah! sem vágy, sem ének
El sem feledhetem.	Közelsz azért nem von!
Epedve nézek egyre	A' dal nem ér hozzádig,
A' szép vidék felé,	Árnyat tapint a' kéz,
Hol gyermek-álmam éltét,	A' sziv viszonzláng nélkül,
'S ez álmaid lelé,	A' szem könnyübe vész ;
Hol szép szemeid egéből	A' szép vidék közel van,
Elüsiönt olvasék,	És távul van nekem ;
'S mondhatlan érzetemben	'S távulban és közelben
Szerettem 's — hallgaték.	Borús marad egem.

M u k i.

K Ü L Ö N F É L E.

Mi a' szerelem, 's hányféle? Ezen nagy kérdést egy bizonyos társaságban ekképp fejtegették. — A' szerelem keblünk baljában létező féreg, melly három érzéktől, t. i. látástól, hallástól, tapintástól felháborittatván, lakjában dül fül. Természetére nézve különböző; némelly egy csók balzsamától is lecsillapítható; — ezt le d é r s z e r e l e m n e k nevezük, 's a' mostani korszakban legtöbb vadászokra talál, — ingerei a' pénz, gazdagság, vagy a' kellem. — Más szüntelen nő, mig a' szerelmi hőmérőnek legfőbb fokát el nem éri. Ez csak bálványa birásával elégszik-be, melly ha az övé nem lehet, az ugy nevezett sziv-sorvadásba ejti tulajdonosát, mellyből az orvosi szerek őt nem vonhatják-ki. Ezt l á n g o l ó s z e r e l e m n e k hívjuk, mellyre szinte nagy befolyása van a' deliségnek, és sympathiának. — Más ismét bölcsőnktől fogva sirunkig egyszerű tisztaságában megmarad; ezt t e r m é s z e t i s z e r e l e m n e k nevezük, melly csak magától a' szivek rokonságától függ, — 's ez az, melly sirunkon túl is fenmarad.

V . . . r ó l.

Amerikai csengetyűk. Az éjszakamerikai statusokban, jelesül Philadelphiában a' harangok és csengetyűk csaknem a' csömörtelig fontos szerepet játszanak. Az idegen előtt felette furcsának tetszik, midőn minden pillanatban egy-egy kereskedőt lát boltjából előugrani, azt ott egész testi erejéből valamelly harangnak is beillő csengetyűvel harangozni látja és hallja, 's ha már elég figyelmet vélt maga iránt gerjeszteni, vagy ha már ereje nem győzi, elő jön segéde, 's még mielőtt a' hangfelesendesülne, 's még az

első lélekzet után kapkod, a' második harsány torokkál tart dicserő beszédet az emberi ész találóssága felett, mellynek éppen egy uj bizonyosságát boltjában a' legillendőbb áron lehetne megszerezni, de a' melly alkalmasint estéig könnyen elfogyhatna. Mig ez így beszél, több mint húszt más kereskedővár türehtlenkedve utósó szavára; mert alig hangzék ez el, azon fekszik a' dolog, hogy ki huzhatja-meg első a' harangot, hogy aztán maga is úgy, mint az előbbi, portékáját eldicsérje. Soha se támad e' felett per; és ha történetből ketten egyszerre csenditénének, akkor a' ház száma határozza-el, kinek szabad előbb papolui. Kiki mindennap más más cikkelyt és ürügyet gondol-ki. Ezekhez járul a' tejes ember kocsijával, ki házról házra csengeti össze a' vevőket; csengetve szaladgálnak végig az utzákon a' kés- és olló-köszörűsök, gyümölcs- és zöldség-árosok, vízfordók 's t. e' félek. — A' tehének és lovak is többnyire csengetyút hordoznak, 's így a' fültompító csengés-bengés legkorábbi reggeltől egész késő estig tart.

Szép istálló. Parisban jelenleg bizonyos Schikler, születésére nézve német, birja a' legszebb lovakat. Azt állítják róla, hogy hotel-jának első emeletében a' legszebb szobákat rendelte lovai számára. De ez alkalmasint csak enyelgés, mellyet a' parisi tréfa-madarak költöttek fölé; annyi bizonyos, hogy Schikler istállója olly szépek és pompások, mint sok egyebütt a' paloták és szobák, 's hogy belépti jegyeket kell váltani, ha azokat valaki meg akarja tekinteni. Ez előtt Condé herczegnek istállója voltak nevezetesen Chantillyban; messze földön beszélgettek a' pompás bútorokról és istálói eszközökről; most Parisban csak Schikler istállójinak pompáságáról beszélnek az emberek.

Kereskedő-kutyák. A' francia határszéleken üzni szokott dugározás (Schleichhandel) kutyákkal soha se volt gyakoribb, mint most. Az e' célra használtató kutyák igen jól vannak megtanítva. Közönségesen 5 fontot visz egy-egy kutya. Ezen négy lábú dugárosok éjjel teszik-meg utjokat, 's csak igen ritkán esik-meg, hogy a' vámosok egyet elfognak. Leginkább dohányt szoknak általok bevitetni.

Kérdő rejtvény.

- 1) Mellyik rang jelenti halálunkat?
- 2) Millyen bot nem illik urak kezébe?
- 3) Mellyik ár tud nyulat fogni?
- 4) Mellyik kort hordozza lábain a' paraszt?
- 5) Mellyik kor legédesebb?
- 6) Hogy lesz az evetből tevé?

P. Szőkedenesről.

Sz. H. M.

Előbbi rejtvény: 1) Kép 's a' t. — 3) Bécs 's a' t.

Szerkezi Róthkrepf Gábor, halpiacz 86. szám.

Nyomt. Trattner-Károlyi, urí utsza 612.